

61. ÅRGANG 3 • DECEMBER 2008

Valg? Hvilket valg?

14. maj 1948

Et år i Haifa

magbit NYT
Den Danske Israelindsamling

INDLAGT

Bladet udgives i et samarbejde mellem Dansk Zionisforbund og de dansk-israelske venskabsforeninger. Bladet udkommer tre gange om året. Abonnement kr. 100.

Dansk Zionisforbund

Formand: Max Meyer
Ansvarshavende redaktør: Inger Kramar
Ny Kongensgade 6
1472 København K
Tlf.: 33 93 00 93, ma & to kl. 10-13
Fax: 33 91 00 91
Mail: office@zionist.dk
Hjemmeside: www.zionist.dk.

Fælleskomiteen for Israel

Formand: Jes Reiner Pedersen
Kontakt: Jan Frost
Grønningen 2
8722 Hedensted.
Tlf: 75 89 93 00
mail: jan@frostnet.dk

Dansk-Israelsk Selskab, København

Formand: Otto Rühl
Sprydet 81
3070 Snekersten
Tlf.: 49 25 39 00
Mail: otto.ruehl@post.tele.dk,
Hjemmeside: www.dansk-israelsk.dk

Dansk-israelsk Forening, Århus

Formand: Leni Maja Kristensen
Fredensvej 2
8260 Viby J
Tlf.: 86 11 24 19
Mail: dif_webmaster@yahoo.dk
Hjemmeside: www.dif.aarhus.dk

Nordjyske Venner af Israel

Formand: Jes Reiner Pedersen
Nørreåksevej 14, Halvrimmen
9460 Brovst
Tlf.: 98 23 82 81
Mail: jes@it.dk
Hjemmeside: http://www.nva-israel.dk/

Dansk-israelsk Selskab for Fyn

Formand: Elias Ole Tetens Lund
Ellevvej 27
5700 Svendborg
Tlf.: 62 20 83 87
Mail: oletetens@lund.tdc.adsl.dk
Hjemmeside: www.otel.dk

Sydvestjyske venner af Israel

Kontakt: Ulla Ditlevsen
Parkvej 2, 6740 Bramming
Tlf.: 75 17 38 20
Mail: ditlevsen@mail.tele.dk

Oplag: 2750

Layout: Lisa Ahrenkiel
Tryk: Scanprint

Redaktion afsluttet 1. november 2008
Deadline for næste nummer:
d. 13/2 2008

De synspunkter, der kommer til udtryk i »Israel«, er ikke nødvendigvis identiske med foreningernes officielle synspunkter.

Forsidefotos: Hans Henrik Fafner, Karoline Henriques m.fl.

INDHOLD

- side 2 **Leder** v/ formand for Dansk Zionisforbund, Max Meyer
- side 3 **Valg? Hvilket valg** v/ Hans Henrik Fafner
- side 5 **14. maj 1948** v/ overrabbiner emeritus Bent Melchior og journalist og forhenværende chefredaktør Herbert Pundik
- side 7 **Jerusalem** v/ Linda Herzberg
- side 8 **Det østrigske herberg** v/ aut. guide Bente Jonas
- side 9 **Om at rejse ud, finde sig selv og blive klogere, mens ens illusioner dør** v/ Karoline Henriques

Israel har mange venner

Solidaritet med og kærlighed til landet Israel har rigtig mange årsager og baggrunde.

Vi møder kristne, som helhjertet holder af staten Israel og ser landet som en profetisk opfyldelse af Bibelens ord om, at jøderne atter skal samles i Zion, for at frelseren kan komme.

Vi møder almindelige danskere, der har været på kibbutzophold i deres unge dage og her mødte venskab, solidaritet og en socialistisk måde at leve og indrette livet på. Den betagelse og ungdomskærlighed til kibbutzlivet går aldrig i glemmebogen, men bevares hele livet og giver forståelse og omsorg for Israel.

Vi møder jøder, der opfatter landet som den sikre havn, hvor de selv, deres børn eller andre forfulgte jøder kan søge tryghed og sikkerhed. Jøder, der vælger at støtte Israel økonomisk og moralsk, også selv om de (forhåbentlig) aldrig selv måtte få brug for at søge hjem, men forstår nødvendigheden af at tage en ansvar for, at Israel er der for dem, der måtte have behov.

Vi møder politisk bevidste personer, der erkender, at der er ét demokratisk land i Mellemøsten, og håber, at Israel ved at fremstå som et økonomisk og demokratisk forbillede med tiden kan virke som inspiration for de muslimske nabolande. Det kan mange gange virke håbløst, når man læser aviserne og hører de daglige nyhedsudsendelser, men vi må aldrig opgive håbet om et fredeligt og demokratisk Mellemøsten.

Jo, man møder mange, som af alle mulige grunde elsker og støtter Israel, og jeg vil her ved årsskiftet ønske hver og en af Israels sande venner et godt og lykkebringende nytår. Lad hver af os, af hver vores grund, også i det nye år støtte op om Israel og dets befolkning.

Max Meyer, formand for DZF

Valg? Hvilket valg?

Der er mangel på politiske ledere, mener mange israelere, og derfor vender de den demokratiske proces ryggen.

Tekst og foto: Hans Henrik Fafner

HADERA – En borgmesterkandidat går til valg med visionen om at anlægge en international lufthavn uden for byen. For at aflaste Ben Gurion lufthavn uden for Tel Aviv og for at skabe arbejdspladser på egnen, hedder argumentationen. Der medfølger intet bud på, hvor der skal findes plads til et anlæg af dette omfang, men visionen er der.

Den siddende borgmester, der søger genvalg, vil sætte byen på det internationale turistlandkort ved storstilet hotelbyggeri langs middelhavskysten, mens hans farligste modkandidat, en dynamisk og populær brugtbilsforhandler, som repræsenterer sefardernes ultraortodokse parti, Shas, holder sig på jorden. Han taler om bedre børnepasningsordninger og varm mad i skolerne.

Det er smagsprøver fra det politiske kapløb i Hadera i forbindelse med kommunalvalget den 11. november. Kampen om pladserne til kommunalbestyrelsen har her, som alle andre steder i Israel, været lang og intensiv. Kandidaterne har søgt at overgå hinanden med saftige valgløfter, der går langt ind i fantasiens grænseland, valgplakaterne har i et par måneder hængt tæt i byens gadebillede, og skarer af frivillige aktivister har med samme ildhu forsøgt at vække vælgernes interesse, men det hele virker som spildte kræfter. Reaktionen i den israelske vælgerbefolkning kan bedst beskrives som dyb apati.

»Jeg tror godt, man kan se kommunalvalget som en slags generalprøve på Knesset-valget i februar,« siger Shimon, en pensioneret gymnastiklærer, der har begivet sig til valglokalet på den religiøse skole nær byens hovedgade. Han ved endnu ikke, om han gider gå ind for at stemme og nøjes først med at kigge på. »Folk har mistet interessen. De er rådvilde, trætte af politiske pro-

cesser, som ikke bliver til noget, trætte af korrupte politikere, og mange føler ikke, der er nogen at stemme på. Folk kommer bare for at stemme, fordi de synes, de bør, men egentlig har de slet ikke lyst.«

Korruption

Hadera ligger på den israelske kystlette, omtrent midtvejs mellem Tel Aviv og Haifa. I størrelse svarer den meget godt til Holbæk, og befolkningssammensætningen kan godt ses som et repræsentativt tværsnit af den israelske befolkning.

Jeg går op på markedet, som i alle israelske byer plejer at syde af politisk aktivitet i valgtider, men også her synes alt at være stille hverdag.

»Politikere har svigtet os,« siger Roni, der sælger løg fra sin stand. »Lige fra Olmert til Avitan har de svigtet os.«

Avitan har været navnet på Haderas borgmester i de forløbne fire år, og selv om der ikke foreligger hverken konkrete oplysninger eller politiuundersøgelser, siger alle, at der er visse økonomiske uregelmæssigheder forbundet med hans forvaltning af embedet. Slet ikke i klasse med ministerpræsident Ehud Olmert, men alligevel, siger folk. Korruption og uhæderlighed er i stigende grad blevet

prædikater, befolkningen forbinder med politikerne, og Ehud Olmert er kun et meget synligt eksempel på, hvad mere eller mindre opfattes som en forudsætning for politisk overlevelse. Så hvad dette angår, blev de sidste rester af tiltro til det politiske system som ramt af et kølleslag, da den nye formand for Kadima-partiet, udenrigsminister Tzipi Livni, i slutningen af oktober måtte kaste håndklædet i ringen efter i ugevis at have forsøgt at sammensætte en ny regeringskoalition med sig selv som ministerpræsident efter Olmerts afgang.

»Tzipi Livni bliver anset som en politiker med rene hænder,« siger professor Avraham Diskin, der er ekspert i israelsk partipolitik ved Det Hebraiske Universitet i Jerusalem. »For mange mennesker er det utvivlsomt kommet som en skuffelse, at hun måtte give op, og at landet nu skal ud i en opslidende valgkamp, som ingen mener vil føre ret meget nyt med sig.«

Diskin lægger ikke skjul på, at han ikke sympatiserer med Olmerts politik, men han tøver heller ikke med at betegne ham som 'en blændende politisk begavelse'. Han vil ikke nævne navne, men lader udsagnet stå som en konstatering af, at dem er der ikke ret mange af i det nuværende Knesset. Og det fører til en anden forklaring på den udbredte apati i vælgerbefolkningen.

Mange kritikere betragter Tzipi Livni som både farveløs og uerfaren og påpeger, at Knesset mangler kvalificerede ledere, næsten uanset hvor man vender sig. Det er en kendt sag, at Ariel Sharon så Tzipi Livni som sin efterfølger i Kadima, men først efter at han havde givet hende en grundig skoling, hvilket hans massive slagtilfælde for mere end to år siden som bekendt stillede sig i vejen for. Hendes hovedrival i Kadima, transportminister Shaul Mofaz, har flere gange sagt, at hendes eneste politiske resultat er en hjælpende hånd til formulering af loven om rømning af Gush Katif, som i hans øjne var en katastrofal beslutning.

»Hun er helt anonym. En pæn kvinde fra det velhavende nordlige Tel Aviv, men helt uden kontakt til folket,« siger

Roni, mens han putter løg i en pose til en russisktalende kunde. »Jeg kender hende ikke, og mange siger, at hun har svigtet sin fortid i Likud.«

Bibi var god for Israel

Netop Likud, der under Benjamin Netanyahu's ledelse har bevæget sig støt mod centrum, står som den alvorligste trussel mod både Livni og Kadima. Ariel Sharon skabte partiet i november 2005, da han selv forlod Likud, og han tog en hel stribe partifæller med sig. Hans formål var at få friere hænder til at fortsætte den bosættelsesrømning, han havde indledt med evakueringen af Gazastriben i august samme år. Nu, tre år senere, bruger Netanyahu den urolige situation på og omkring Gazastriben som en del af sit angreb mod Kadima, idet han bruger den som bevis på, at rømningen var en fejltagelse. Ifølge meningsmålinger giver mange israelere ham ret, hvilket dog ikke gør det nemmere for dem at afgøre, hvem de skal stemme på.

»Jeg fulgte med Arik (Ariel Sharon, red.) fra Likud til Kadima, men jeg har ikke lyst til at stemme på Kadima læn- gere,« siger Yossi Maimon, en anden af markedets grønthandlere. »Men Likud, som egentlig er mit hjem, kan jeg heller ikke støtte. Bibi (Benjamin Netanyahu, red.) viste araberne, at man ikke leger med os uden at få igen med samme mønt. Han var god for Israel, men han var ikke god for Israels folk. Han ødelagde landets økonomi, og det vil han gøre igen. Det ender nok med, at jeg slet ikke stemmer.«

Gennem årene har den israelske valg- deltagelse ligget omkring de 80 procent, hvilket ikke er meget under dansk niveau. Og tager man i betragtning, at der i to store befolkningsgrupper – de ultraortodokse jøder og det arabiske mindretal – er et udbredt ønske om ikke at deltage i den demokratiske proces, har den politiske bevidsthed i befolkningen altid været særdeles høj. Men hvor deltagelsen ved valget i 1999 stadig lå på 78,7 %, faldt den i 2003 til 68,9 og i 2006 til 63,5. Mange iagt- tagere frygter, at den i februar næste år kan komme betragteligt under de 60

procent, og en stor del af årsagen ligger nok i det dilemma, Yossi Maimon står i.

Da jeg nævner Arbejderpartiets le- der, Ehud Barak, ruller han vildt med øjnene. »Arrogant opportunist« er hans eneste kommentar.

Kritikere har flere gange omtalt Barak i lignende vendinger i lidt pænere ind- pakning. Ligesom Netanyahu måtte han forlade israelsk politik efter at have gjort en dårlig figur i rollen som ministerpræsi- dent, og nu har han – også ligesom Ne- tanyahu – igen sat sig selv i en central position i landets politiske liv, alt imens han i manges øjne lader, som om forti- dens fadæser er et glemt kapitel.

»Hvordan kan han komme her og tro, vi har glemt det hele?« spørger løghand- lerens kunde indigneret. Hun præsenterer sig som Tatjana. Hun er ikke fra Sankt Petersborg, men fra Leningrad, understreger hun. »Jeg var også i Israel, da vi døjede med Barak, og jeg husker det hele. Jeg vil stemme, og jeg lægger min støtte hos Bibi.«

Ehud Barak deltog som ministerpræ- sident i sommeren 2000 i det famøse møde i Camp David, hvor en uforber- edt præsident Bill Clinton gjorde et sidste, forgæves forsøg på at få freds- dialogen med den palæstinensiske le- der Yassir Arafat på benene igen. Herfra gik udviklingen mod al-Aqsa-intifadaen, som startede i september samme år, og det skabte grundlaget for Ariel Sha- rons valgsejr kort efter. I denne omgang siges Ehud Barak at have reageret vredt på Tzipi Livnis beslutning om at gå mod valg, fordi han frygter en alvorlig nedtur for Arbejderpartiet. Ifølge meningsmålin- ger i oktober kan partiet blive reduceret fra sine nuværende 19 mandater i Knesset til mellem 8 og 11. Flere iagt- tagere mener, at Ehud Barak er dårlig reklame for partiet.

Protestpartier og legepladser

Men hvem vil israelerne så stemme på? For selv om mange beslutter sig for at holde sig borte fra valglokalerne, er der jo fortsat 120 pladser i Knesset, som vil blive besat, selv med en beskedn valgdeltagelse.

»Her kommer de såkaldte protestpartier ind i billedet,« forklarer Avraham Diskin.

Dette er et fænomen, Israel har kendt til i en årrække, og som formentlig vil komme til at blive endnu mere domi- nerende. Ved valget i 2003 stormede det frem og fik 15 mandater for at glide ud i intetheden ved valget i marts 2006. Her gentog noget lignende sig, idet det totalt ukendte Pensionistparti satte sig på syv pladser i Knesset, mens Kadima ved den lejlighed også havde en stor grad af protest, idet partiets valgoplæg stort set begrænsede sig til personen Ariel Sharon.

»Naturligvis føler en del vælgere, at det er en demokratisk pligt at afgive de- res stemme, så de udtrykker deres apati og protest ved at stemme på temmelig ukendte politiske bevægelse. Mest af alt fordi de søger et alternativ til de kendte politiske ledere,« tilføjer Diskin.

I lokalpolitik ser man samme udvik- ling. I Jerusalem søgte Shas at få Aryeh Deri, der i 2000 måtte forlade Knesset for at afsone en dom for bestikkelse, ind i den politiske arena som borgme- sterkandidat, men hans kandidatur blev underkendt i byretten på grund af dom- men. I Tel Aviv har den populære skue- spiller Orna Banai ladet sig opstille som alternativ til de kendte politiske ansigter, mens man andre steder som i Hadera bruger fantasifulde løfter til at lokke vælgerne til. Sammen med en tradition for at bruge penge på meget synlige projekter op til et valg. I Hadera er der således i dette efterår blevet investeret stort i nye legepladser, og byens mar- ked er netop flyttet ind i en flunkende ny, arkitekttegnet bygning.

»Det er da dejligt at få gode omgi- velse at arbejde i, men at det sker lige nu, lugter lidt for meget af valgkamp,« bemærker Yossi Maimon. »Og hvad skal vi bruge det der til?«

Han peger ud på et nyt springvand, der er blevet sat op i rundkørslen foran markedsbygningen. Vandet plasker muntert i gadebilledet, selv om Israel efter forrige vinters manglende regn og en lang varm sommer befinder sig i akut vandkrise.

»Alle kneb gælder i en valgkamp,« lyder en tør kommentar fra Avraham Diskin. ♦

14. maj 1948

I Marseille

Endelig kom den store dag. Stor – dengang – ikke så meget i kraft af, at Israel skulle proklameres, men stor, fordi rejsen til Israel, som var påbegyndt seks uger tidligere fra København, nu endelig kunne fortsættes. Fra den lejr, hvor vi i nogle uger havde søgt at forbedre vor fysiske form, blev vi transporteret til én af de to store gennemgangslejre, hvorfra 1000 passagerer til Israel den næste morgen skulle afhentes.

Det første, der skete, var, at vi skulle have vore pas. Det lyder vist nok ligetil, og for mig, der nogle uger tidligere havde indleveret mit pas til visering, syntes det også ligetil. Indtil jeg opdagede, at folk begyndte at stave sig gennem passene – først og fremmest for at finde ud af, hvorledes deres egne navne stavedes. Det var alle sammen mennesker, der for så vidt de i de sidste ti år overhovedet havde haft noget identitetsmærke, havde måttet smøge deres ærme op for at vise det nummer, der i Hitlers rædselslejre var tatoveret ind i armen. Et pas – et rejsepas! Det var noget ganske ukendt. Men nu var det i deres besiddelse. Man kunne ganske vist ikke sige retmæssige besiddelse, for der stod ikke deres navn på, og man måtte præsentere sig for den hustru og de børn, der stod påført passet, men hvad gjorde det? De havde dog alle engang været medlemmer af en større familie, og når nu de andre familiemedlemmer ikke var mere, var der så noget forkert i, at de overlevende sluttede sig sammen og dannede nye familier? Det nye navn, den nye fødselsdag og det nye fødested skulle man nok lære udenad – og det hele skulle kun vare en uge. En uge til, og man behøvede ikke noget falsk navn, man behøvede ikke at præsentere sig med et nummer ...

Det var en ejendommelig stemning. En virkelig dygtig organisation, der heldigvis kunne opløses nogle dage senere, havde sørget for papirer til alle. Endnu vidste man ikke, hvorledes englænderne i Palæstina ville forholde sig, om de ville give nogen jøde, selv med det bedste pas, adgang til landet. Og man vidste ikke, om det i stedet for englændere ville være arabiske myndigheder, der ville modtage os i havnen i Haifa. Men hvis alt gik godt så længe, så skulle vi i hvert fald hurtigst muligt komme vore alt for få kammerater til hjælp. Komme os selv til hjælp ...

Hele dagen gik med at holde appel. Man måtte være forvisset om, at alle var sig deres nye navne bevidst. Og da natten kom, begyndte vi det store arbejde med at undersøge kufferterne for våben, for knive, ja, endog for soldaterfotografier! Den følgende uge skulle vi ikke være soldater, men turister, og intet skulle sinke os, når den franske told skulle undersøge bagagen. Hvilket den, da det kom til stykket, slet ikke gjorde.

I Tel Aviv

For dem, der oplevede den i Israel, var den dag ikke anderledes end mange andre dage før eller mange, der fulgte. Og dog skal den huskes som den mest skelsættende dato i det jødiske folks nyere historie – om hundreder af år vil den blive fejret, som vi i dag fejrer udvandringen af Ægypten og makkabæernes opstand. Myter og sagn vil vandre gennem generationerne, og Guds pegefinger vil åbenbare sig for det undrende folk, ved præsteskabets hjælp. Og menneskene, der kæmpede den kamp, vil forsvinde af sigte, civilbefolkningen i byerne og soldaterne ved fronterne vil fortabe sig i tidernes store tågedis og genopstå som en stor fortvivlende upersonlig og ligegyldig pølemøle af heroer. Glemte vil de være, menneskene på godt og ondt, de, der lo, og de, der bandede, de, der græd og de, der sang, de, der løb og de, der svigtede, de bange og de, der skjulte deres angst. Historien vil svøbe dem i sin altfavnende simplificerende helte-toga og skjule sveden og skjorteærmene. Alvorlige mænd i stive flipper og ulastelige cylinderhatte vil med patos i stemmen på en baggrund af vajende faner mindes heltene og det historiske øjeblik, den 14. maj 1948 kl. 16.38. Men det, der fortjener at huskes, vil blive glemt. Det vidunderligt uhøjtidelige ved menneskene og deres optræden, det, at hverdagens rytme fortsatte, uden at nogen stoppede op i bevidstheden om, at det, han skabte, var historie. Ingen oprettstemning, ingen heltescener, ingen præster, der velsignede våbnene. Man havde lært at tage resolutioner og deklamationer og andre lignende officielle handlinger uden at komme i affekt, tiden havde lært menneskene, at det var realiteterne, der spillede en rolle. Og realiteten var, at landet var i krig og de facto havde været det siden den 30. november 1947. Via bølgeoptøjer, snigskyttevirksomhed, konvojangreb og spredte sammenstød var udviklingen fortsat lige ind i den regulære krig. Nej, denne dag var ikke anderledes end så mange andre dage, ikke for dem, der stod midt i den israelske hverdag. Man hørte ikke historiens vingesus over Tel Avivs flade tage. Og nåede noget af al den susen, som blev frembragt af jøderne i Galuth til Israel, så blev den overdøvet af støjen fra bilerne, der drønedes gennem gaderne.

Ungdommen sang i de muddercamouflerede busser på vej mod fronter og uddannelseslejre. En gammel, hærget kvinde brød sammen ved indgangen til vor træningslejr i Tel Avivs udkant, da hun så sin søn forsvinde gennem porten. »To har jeg allerede mistet,« skreg hun vildt. Jo, krigen havde allerede slået dybe skår. De talrige sortrammede plakater på husmurene med navnene på de døde, ambulancernes uophørlige strøm talte deres tavse sprog.

Da Ben-Gurion kl. 16.38 afsluttede den korte ceremoni i Tel Avivs museum med ordene: »Jeg erklærer herved mødet

Og så begyndte turisttilværelsen den 15. maj om morgenen. Vi havde efter ordre taget vores fineste tøj, vores reneste skjorte og vores eneste slips på for virkelig at virke som turister. Men allerede da vi fik vore billetter, fik vi mistanke om, at der var indrettet en særlig turistklasse for os: Fjerde klasse. Og vel ankomne om bord blev vi da også ført gennem lange ikke alt for liffligt duftende køkkengange til lasten, hvor etagesengene var anbragt således, at selv de tidligere koncentrationslejrfanger måtte forbavses over, hvor mange mennesker der kan anbringes pr. m². Men det sparede jo i hvert fald plads, og turen gennem køkkengangen gjorde vel også de fleste af os mindre sultne, så i den retning var alt ordnet på bedste måde, og det blev da også taget med bedste humør.

Og så havde man ikke andet at tage sig til end at høre på rygter og give dem videre. Endelig kl. 14 fik vi de første officielle meddelelser: Staten Israel er proklameret, Den arabiske Liga har erklæret krig og har overskredet grænsen, de engelske styrker har trukket sig tilbage til nogle få, men væsentlige punkter og behersker bl.a. Haifas havneområde.

Bagefter forekommer det en mærkeligt, at den dag skulle blive så skelsættende. Intet syntes afklaret, alt virkede lige usikkert og forvirret. Og det var måske det historisk set rigtige skøn, man dengang tog: Staten Israels proklamation betød ikke en pludselig kovending i Palæstinas historie. Den var et led i den kontinuerte udvikling, som var påbegyndt af den zionistiske bevægelse og dens forløbere for over 50 år siden, en udvikling, der ikke blot tog sigte på statens proklamation, men – især – på dens konsolidering. Selvstændighedserklæringen er et symbol på denne udvikling, og derfor var det vel de færreste om bord på S/S Providence, der kunne undgå at føle noget stort, noget helt op til halsen og til øjenkrogene, da højtaleren gengav Ben-Gurions ord:

»Vi proklamerer herved den jødiske stat i Palæstina.«

Bent Melchior

for hævet, vi har proklameret vor stat», stod vi en halv snes danske frivillige et sted i byens udkant beskæftigede med at grave skyttegrave.

Samme aften fik vi orlov for at tage til Tel Aviv. Med øjeblikkeligt varsel var der indført mørklægning. Man frygtede allerede samme aften luftangreb på den ubeskyttede by. De talrige fremmede skibe, som endnu aftenen før havde ligget og blinket ud for kysten og mindet om det syn, der møder den, der om natten fra bjergene betragtede kibbutzim i Huleh-dalen i nord med deres hundreder af blinkende lys i mørket, var i løbet af dagen dampet af til sikrere havne for ikke at risikere skibe og ladninger, når – som den arabiske propaganda havde lovet – helvede brød løs over Israel. Cafeerne var halvtomme og dunkle. I gaderne lød ophidsede råb fra husvagter og civilbeskyttelsesfolk, der råbte til folk om at blænde af for lyset. End så længe respekterede man disse mænd med armbind, siden lærte man at tage såvel deres råb som ægypternes daglige bombardementer med sindsro. Man kunne have ventet, at gaderne, det israelske folkelegemes pulsårer, hvor alt usædvanligt straks kan konstateres som en forandring i rytme og billede, havde været fulde af mennesker, som vanen tro søgte ud i det fri for at være sammen og styrkes i bevidstheden om, at de ikke stod alene. Men de fleste holdt sig hjemme. På Muchraby-pladsen, Tel Avivs centrum, stod folk tavse og ventede på, at Menachem Begin, Irgun Zvai Leumis chef, som bebudet skulle tale. Denne plads skulle et år efter, på årsdagen for statens oprettelse, opleve ungdom, der dansede hora og sang til den lyse morgen, efter at en storstilet militærparade var gået i fisk, fordi soldaterne, der skulle marchere, ikke kunne komme frem på gaderne for mængden. Ingen vovede i sin vildeste fantasi at tænke så langt den aften, da Begins stemme drø-nede fra en højtaler anbragt et sted ude i mørket og besvor Israels befolkning om at stå sammen og glemme alt gammelt fjendskab og politiske uoverensstemmelser. Hans stemme troldbandt på pladsen. Selv de, der ikke forstod ham, blev grebet af ordenens dæmoniske musik. Mange græd, da han sluttede med at love Haganah I.Z.L.'s troskab og svor, at Kfar Etzion-kolonierne, som netop samme dag havde overgivet sig til araberne efter en fortvivlet kamp, skulle blive hævnnet!

Den næste dags morgen indledte det ægyptiske luftvåben sine airraids mod Tel Aviv, samtidig med at de arabiske styrker, denne gang officielt, trængte ind over den nye stats grænser. I kibbutzim rundt om i landet gravede befolkningen sig ned og bed hårdnakket fra sig. Deres modstand reddede Israel fra at blive løbet over ende fra morgen til aften. Hæren fik tid til at organisere sig og fordele de 1200 geværer.

I Tel Aviv knyttede folk magtesløse hænderne mod de ægyptiske flyvemaskiner, medens de midt i bomberegnen lavede vittigheder om luftforsvarets to kanoner.

Herbert Pundik

Artiklen blev første gang bragt i ISRAEL, 12. maj 1950, nr. 23, årgang 3.

Jerusalem

Af Linda Herzberg

Jerusalem er en flække. Hvis man ser på, hvad hovedstæder normalt kan byde på, bliver man hurtigt skuffet. Jerusalem er en alvorlig by, der ikke praler med sin skønhed, sine fortræffeligheder. Hun er beskeden, og trods sin lidenhed er hun omtalt, attrået og har været genstand for mange ejere og mange bejlere.

Ingen store indkøbscentre, intet vildt natteliv, og Jerusalem ligger som en af de få hovedstæder i verden ikke ude ved en kyst. Vil man bade, er der få lokale swimmingpools. Her finder man ikke de sidste nye modeller i badedragter. Det lokale strøg – Ben Yehuda – er 200 meter langt. Ben Yehuda kan prale af få modebutikker, enkelte cafeer, en del boghandlere, blomsterhandlere og avisdreng, der oplever ugens højdepunkt om fredagen før sabbatten.

Hvad er Jerusalem så?

Jerusalem betyder fredens by: shalom og salaam. I Jerusalem kan man få stillet en psykiatrisk diagnose, Jerusalemsyndromet. Alt kan lade sig gøre. Det er her, man kan møde Jesus, Moses, Abraham, kong David og Muhammed, der på hver sit gadehjørne slynger profetier ud. Det er her, man møder 4000 års historie malet i indbyggernes ansigter. Alle børn – uanset trosretning – kender Jerusalem. Alle sprog tales i Jerusalem, og til trods for sin lidenhed er Jerusalem international. Det er her, så mange ting begyndte, og det er her, så mange mennesker søger hen.

Det var her, Abraham af Gud blev beordret til at 'ikke-ofre' sin søn, Isak, en historie, der findes i både islam, jødedommen og kristendommen. For 3000 år siden erklærede kong David Jerusalem for hovedstad. Det var her, templerne stod. Og det var her, de unge piger dansede under valfartsfesterne. Det var her, Jesus talte, og det var her, Jesus døde. Og det er her, Klippemoskeen og al-Aqsa-moskeen ligger. Og det er Jerusalem, som jøder i 2000 år har inkorporeret i deres bønner: Næste år i Jerusalem og ønsket om, »at må Gud give Jerusalem fred«.

Det er her, fortid, nutid og fremtid flettes sammen, og det er her, jeg har mine dybeste rødder. Det er herfra, jeg tager sten med hjem, som jeg lægger på gravsten eller giver venner, for vi er forbundne med Jerusalem. Det er også glæden over at tilhøre 3-4000 års historie. Det er ved Grædemuren, at der er et mindesmærke for mine bedsteforældre ... og det er her, de huskes, sammen med de andre seks millioner jøder.

Jerusalem er dufte fra blomster, stilheden, når al trafik ophører på sabbatten, når naturen får lov at hvile, det er sange, der kommer ud fra synagogerne ... Det er den uendelige blå himmel, der kan få uendelige tanker til at spire. Det er her, hver eneste sten har en historie ... og kan fortælle historien. Historier om krig, korsfarere, romere, grækere, tyrkere, englændere, jøder, kristne og muslimer, men også om fred. Højsangen. Forfattere har ladet sig inspirere, og det er her, palæstinensiske og israelske forfattere mødes for at udveksle tanker og ideer om frihed, lighed og ligeværd.

At komme til Jerusalem er ikke engang så nemt. Hun ligger oppe i bjergene, og som jøde tager man ikke bare til Jerusalem. På hebraisk stiger man op til Jerusalem, man bliver en lille smule anderledes. Om natten lyser hun op i bjergene som en perle, og om dagen markerer de hvide bygninger af jerusalemsten overgangen fra ørken til by. Det er i Jerusalem, at lyset og luften er helt, helt anderledes, og man forlader ikke Jerusalem upåvirket.

Fred er ikke en selvfølge i Jerusalem, og som Simon Wiesenthal sagde: »Fred og frihed er ikke en gave fra himmelen.« Der skal arbejdes for fred. For os er fred så selvfølgelig som at trække vejret. Til trods for sit navn har Jerusalem været omdrejningspunkt for mange konflikter, og det er nok ikke lige, hvad Gud havde med i sine planer.

Fred i Jerusalem er, at mødre kan sende deres børn i skole uden at frygte, om de kommer hjem igen.

Fred i Jerusalem er, at en skraldespand skal bruges til det, den er beregnet til: skrald, og at en plasticpose smidt på jorden ikke er en potentiel bombe.

Fred i Jerusalem betyder, at min taske ikke skal kontrolleres og granskes, når jeg går ind i et supermarked.

Fred i Jerusalem er, når alle kan gå på café – uden at spekulere på, om sikkerhedsvagten er opmærksom nok.

Fred i Jerusalem er, når man kan tage linje 18 – uden sikkerhedsvagt.

Fred i Jerusalem er, at man kan gå på marked om fredagen inden sabbatten uden at tænke over, om der er risiko for, at der sker noget.

Fred i Jerusalem er, at blomster skal pynte på borde, i haver og parker – og ikke ved mindesmærker.

Fred i Jerusalem er, at alle kan leve trygt med hinanden, og at jeg fortsat kan nyde udsigten over byen sammen med kristne og muslimer.

Fred i Jerusalem er, at projekter om at nedbryde fordomme kan fortsætte.

Fred i Jerusalem er, at børn fra alle trosretninger fortsat kan lege i parkerne – og med hinanden.

Fred i Jerusalem er, at alle fortsat kan besøge hver sin trosretning.

Fred i Jerusalem er, at alle kan bede til den samme Gud, på hver sit sprog, med hver sin sjæl, med hver sit ønske om fred.

Fred i Jerusalem betyder, at hun kan bevare sin skønhed, sit lys, sin uendelige blå himmel, sin udstråling.

Fred i Jerusalem betyder, at hun stadig – og til evig tid – vil inspirere os til at besøge hende, bede for hende, skrive og synge om hende, at Jerusalem kan få lov til at hvile og få lov til at hele sine skrammer og sår, at arrene kan få lov at heles, at Jerusalem kan udvikle sig til en by, som kan være et eksempel på, at vi alle kan leve sammen.

Fred i Jerusalem er, at byen kan få lov til at leve op til sit navn, fredens by. ♦

Det østrigske herberg

Udsigten over Jerusalem fra taget på det østrigske herberg.
Foto: Zeev Jonas.

Den Hellige Families østrigske herberg ligger på Via Dolorosa i Jerusalems Gamle By, nærmere betegnet ved den 3. station. Herfra kan man let gå til alle de hellige steder for de tre monoteistiske religioner, som Grædemuren, Gravkirken og Klippemoskeen.

På trods af det pulserende liv i Den Gamle Bys gader ligger det østrigske herberg som en oase af fred og afslapning. Inden for dets mure venter der gæsterne en unik atmosfære: historie under palmerne i harmoni med østrigsk kultur. Herberget er bygget i wienerstil som et ringpalads. Man kan finde fred i husets private kapel, nyde den overvældende udsigt over byen fra tagterrassen eller slappe af i herbergets vidunderlige have. Den østrigske gæstfrihed viser sig ved dets fine køkken: Der serveres lokale specialiteter sammen med wienerschnitzel, og man kan drikke kaffe med Sachertorte eller Apfelstrudel – to typiske østrigske kager.

Den Hellige Families østrigske her-

berg er under Wiens ærkebiskops kontrol. Det blev bygget i 1857 som et pilgrimsherberg og er således det ældste af sin art i Det hellige Land. Indtil 1918 var herberget centrum for Østrigs tilstedeværelse i Orienten, og selv i vore dage repræsenterer det østrigsk kultur og tradition i Jerusalem.

Herberget betragter sig selv som et mødested for forskellige kulturer.

I salonen på første sal mødes man af en imponerende klassisk stil. Mestre F. Eichele og Kaltenbach har udført den imponerende dekoration af vægpanelerne. Loftet er dekoreret med fire bibelske scener udført af en ukendt omvandrende kunstner. Der afholdes koncerter og foredrag for op til 100 personer her.

På anden sal er der udstilling af moderne kunst. Professor Herwig Zens fra Wiens kunstakademi har lavet 14 malerier, der viser de 14 stationer på Via Dolorosa. Han lavede disse malerier i 1992–93 og blev især inspireret af at

male dem i så umiddelbar nærhed af de hellige steder, hvor begivenhederne fandt sted. Malerierne er udlånt af kunstneren.

Gæsterum

Det østrigske herberg udlejer værelser, og der er to kategorier. Værelserne er enkle, men rummelige og smagfuldt indrettet med skrivebord, bad og toilet og andre faciliteter. Sovesalene kan rumme op til 13 personer med mænd og damer i separate værelser. Disse faciliteter er for dem, der vil overnatte enkelt og billigt. Der er enkeltsove og/eller køjer og badeværelser på gangen.

I restauranten serveres både morgenmad, frokost og middag, og de har en blanding af østrigsk og lokal mad. Men det mest kendte er wienercafeen, som serverer te, kaffe og kolde drikke og de helt specielle kager: Sachertorte og Apfelstrudel med flødeskum. Cafeen ligger i en dejlig gårdhave med blomster og palmer og borde med armenske kaker. Et virkelig skønt sted at slappe lidt af, inden man haster videre ud i Den Gamle By.

Det østrigske herberg åbnede i 1863, og indtil 1918 var det den østrigske konsuls bolig. Under Første Verdenskrig blev stedet ikke brugt, men genåbnede efter krigen. I 1939 blev det konfiskeret af englænderne som tysk ejendom, og stedet blev brugt som interneringslejr for østrigske, tyske og italienske præster, nonner og munke. Da englænderne forlod Palæstina i 1948, besluttede den jordanske hær at bruge stedet som militærhospital og senere som almindeligt hospital. I 1985 blev hospitalet lukket på grund af sanitære forhold og blev givet tilbage til dets rette ejere.

I 1987 reoverede man bygningen, og pilgrimmene begyndte at besøge det, og man kan nu nyde den fantastiske udsigt over byen fra tagterrassen.

Kapellet er stedets spirituelle centrum, og mange kendte kunstnere har været med til at udsmykke det.

Bente Jonas, autoriseret guide
Tlf.: 00972 2 6715644
Mail: zjonas@netvision.net.il ♦

Om at rejse ud, finde sig selv og blive klogere, mens ens illusioner dør

af Karoline Henriques, stud.mag.art
ved Københavns Universitet

I august 2007 rejste jeg til Israel for at læse ved University of Haifa (UH) i et år. Mit ophold varede – med et par ugers ferie i Danmark undervejs – præcis 12 måneder, og skal det beskrives med et enkelt ord, så var det 'forbløffende fantastisk'. Det er godt nok to ord, men den israelske kultur har sat sig sine spor ... og man behøver vel strengt taget ikke gøre præcis, hvad man bliver bedt om, vel?

Det var et forbløffende år, fordi jeg hele tiden oplevede ting, der overraskede mig. Jeg mødte folk, der brød alle stereotyper, mens andre bekræftede alle forudindtagede antagelser – og begge dele er lige overraskende. Jeg måtte se mine illusioner dø, mens nye drømme opstod i deres sted. Små og store ting kom bag på mig, og jeg blev ustandselig grebet af følelsen af, at hvis man en dag ville lave en film om mit liv, vil mit år i Israel fremstå som den rene og skære fiktion – trods sandheden i det hele. Og det var netop det fantastiske.

Men nok højtsvævende og filosofiske betragtninger!

Når jeg fortæller, at jeg har læst i Israel, siger folk som regel først: »Hvorfor det?« Kort fortalt fordi jeg altid har haft lyst til at rejse ud i verden, og så faldt alting i hak i sommeren 2006, sådan at jeg kunne tage det 2. år af min overbygning på universitetet i Haifa.

Jeg læser religionsvidenskab på Københavns Universitet (KU) og er i gang med en magisterkonferens, som er en 3-årig overbygning på bachelorgraden. Det gør det lettere at læse i udlandet, fordi man har flere eksamener og derfor har lettere ved at finde nogle, der kan aflægges i udlandet og siden hen meritoverføres af KU.

Et udlandsophold skal planlægges i god tid, både fordi der er en masse teknisk med meritoverførsel, der skal organiseres, og fordi man skal søge fonde og legater for at få budgettet til at hænge sammen. Jeg var nu så heldig meget tidligt i forløbet at få et stort legat fra Israels udenrigsministerium og fra Dansk-Israelsk Studiefond, så jeg havde primært det administrative bureaukrati på KU at slås med. Men som sagt gik det til sidst uden problemer.

Jeg valgte at tage til Israel, fordi det tjente to formål: et fagligt og et personligt. I Israel kunne jeg studere jødedom på et niveau, som ikke udbydes i Danmark, og fagligt ville det give mig et specialeområde. Men lige så vigtigt var det, at jeg havde enorm lyst til som jøde at prøve at bo i et land og være en del af majoriteten og se, hvordan det nu var, 'det der Israel'. Jeg ville til Israel for at opleve og leve i Israel og få et ægte indtryk af landet – slut med glansbilleder.

Det var faktisk en af grundene til, at jeg valgte Haifa frem for Jerusalem. Det er

nemlig det andet spørgsmål, folk altid stiller mig: »Hvorfor Haifa?« Selv i Haifa spørger de om det! Men jeg ville være i et autentisk israelsk miljø, ikke en oste-klokke omgivet af udenlandske studerende. UH har kun ca. 8000 studerende og KU næsten 40.000 – så jeg ville prøve noget mindre. Den internationale afdeling på UH har ca. 120 studerende, hvoraf kun 50 % er fra USA, mens resten primært er fra Europa. Ja, antallet af amerikanske medstuderende er noget, der spiller en rolle. Det er meget lettere at fungere i et studiemiljø, hvor man har samme baggrund, samme videnskabsteoretiske fundament og samme arbejdsmoral. Og det har europæerne. Endelig valgte jeg UH, fordi de tilbød mig en skræddersyet pakke, de to semestre jeg læste hos dem. Jeg havde møde med en af den internationale afdelings medarbejdere (der tilfældigvis hedder Caroline og tilfældigvis er født og opvokset i Danmark – og som jeg derfor blev forvekslet med ustandselig. Men det var jo kun hyggeligt) i juli 2006, dagen inden Haifa blev bombet af Hizbollahs første katushya-raketter.

Og det leder frem til det tredje spørgsmål, folk stiller: »Er det ikke farligt at være i Israel?« Hvad skal man nu svare på det? Jo, det er det. Men det er efterhånden farligt mange steder. Til gengæld følte jeg altid, at jeg var i trygge hænder, fordi UH gør så meget ud af sikkerheden, og der er noget betrygende ved Israel og det faktum, at de

har prøvet det hele før. Så når der var uro, var der altid en sikkerhedsplan og instrukser at følge. Gudskelov var mit år dernede et fredeligt år, og vi nåede aldrig at bruge vores instrukser, men jeg var faktisk tryk, fordi jeg vidste, hvad jeg skulle gøre, ifald der kom et angreb. Men jo, det er da en underlig og ikke videre rar følelse, når ens hebraisklærer står og forklarer forskellen på lyden af en sirene, der skal markere en nationaldag (der lyder i samme styrke hele tiden), og den sirene, der siger »løb til nærmeste beskyttelsesrum« (der stiger og falder i styrke, hvilket læreren ikke var sikker på, vi forstod, så hun tegnede den frygtede sirene som en lang bølge med slangehoved. Så var det vist klart for enhver).

Når så de tre obligatoriske spørgsmål er stillet, får jeg mere frihed til at fortælle om mine oplevelser.

For det første må jeg sige, at det at rejse ud og læse – uanset hvor – er noget, som jeg kun kan anbefale. Man finder sig selv som studerende, når man pludselig skal klare sig på fremmed grund. Jeg lærte utrolig meget om mine faglige styrker, om mine implicite forudsætninger og helt basalt om, hvordan man studerer i andre lande i andre fagdiscipliner. Og det er helt ubetalelig god erfaring at tage med sig videre. Nu lyder jeg som en reklame for 'studier i udlandet', men det vil jeg sådan set også gerne være. Og faktisk har jeg optrådt i den rolle: Da statsministeren i maj 2008 var i Israel, blev han æresdoktor ved University of Haifa. Der var en stor ceremoni, og jeg og en anden dansk studerende optrådte på en fire minutter lang velkomstfilm, hvor vi på dansk – og som et andet melodigrandprix-værtspår – præsenterede Haifa, universitetet og studielivets fortræffeligheder. Så når jeg nu har sagt det foran Fogh, kan jeg jo ikke andet end at stå ved det.

Jeg må nok også indrømme, at efter et år i byen er jeg blevet sådan lidt lokalpatriotisk omkring Haifa. Jeg lærte med stolthed at sige på hebraisk: »I Jerusalem beder de, i Tel Aviv fester de

Hebraisk klasse Gimmel, juli 2008.

– men i Haifa arbejder vi!» Og jeg bliver oprigtigt indigneret, når folk besøger Israel uden at tage nordpå, for man kan da ikke bare springe 'min' by over.

Hvad angår det program, jeg læste på, så fik jeg stort set det ud af det, jeg havde håbet – og i tilgift en masse ting, jeg slet ikke havde tænkt, at jeg skulle lære. Allergladest var jeg for min vejleder, som jeg havde fået (en del af min pakke, som UH lokkede mig med) til at lave et lille forskningsprojekt. Det var virkelig hårdt, udfordrende og utrolig fantastisk og udbytterigt.

Men det, der kom til at fylde mest i min dagligdag, og som der vitterlig kan og bør skrives tykke underholdningsbøger om, var faktisk min hebraiskundervisning. Jeg gik nemlig 300 timer på ulpan i løbet af de 12 måneder. Og jeg tror, jeg har grint i hver eneste time og virkelig haft det skægt, mens jeg kæmpede mig gennem grammatik, ordforråd, sære eksamener og ikke mindst israelske sange. Vi sang og sang og sang. Hvilket er nødvendigt, for ulpan er et intensivt undervisningsforløb på den meget konsekvente måde!

Ikke bare den pædagogiske tilgang, men i højeste grad også lærerne er af en ganske særlig art: Som når min elskelige og ultraortodokse lærerinde

så misbilligende på en af mine amerikanske medstuderende, der havde for vane at gabe højlydt, og spurgte ham: »Undskyld, men er du på café eller til undervisning?« Når han svarede: »Øh, til undervisning«, replicerede hun knivskarpt: »Javel, men så opfør dig sådan!«

Så er man da i hvert fald ikke den, der glemmer at lave sine lektier til hendes timer. Man kunne se hende sidde og drikke kaffe med den lige så elskelige og totalt anti-religiøse lærer, som jeg endte med at studere hos i det sidste semester. Og lige så skrappe de kunne være, lige så søde var de hovedparten af tiden, og fordi de var så fantastiske, bar vi over med deres særheder. Og mens de sad der og var yin og yang og kun havde den særlige røde skylning af håret (som 90% af lærerinderne på ulpan kan fremvise) tilfælles, så kunne man lige revurdere sine fordomme om 'religiøse' og 'ikke-religiøse'.

Jeg ankom glad og fro til timen første dag i august. Med mig havde jeg en propædeutisk eksamen fra KU (det vil sige, jeg kunne læse det trykte alfabet og havde forståelse for den basale grammatik i Tanach, den jødiske bibel – men jeg kunne ikke bestille en falafel) og glødende entusiasme, for NU skulle jeg lære hebraisk! Lidt chokeret måtte jeg konstatere, at den søde og også rødhårede lærerinde skrev nogle

meget sære tegn på tavlen. Og hun blev ved. Men sådan lærer man at læse og skrive hebraisk håndskrift – det tager bare to uger, hvor man om aftenen ikke aner, hvad det er, man har skrevet om dagen i sit notehæfte. Fordi min referenceramme i begyndelsen kun var bibelsk hebraisk, endte jeg i nogle helt andre samtaler end dem, resten af klassen førte: En dag sad vi og talte om tøj, og Kammilla fra Bulgarien erklærede, at hun havde en kjole, der var 'segulah'. Se, nu vidste jeg jo at 'segulah' bruges om Israel og det jødiske folk og betyder 'dyrebar' og næsten altid, at det »jødiske folk er dyrebart for Gud«. Så jeg sad der, dybt forundret over, at Kammilla havde en kjole, der var særlig dyrebar for Gud. Og jeg blev ved at spørge, hvordan den var blevet 'segulah' og 'dyrebar', men hun sagde, at sådan var den købt. Det kunne jeg ikke forstå. Lige indtil min lærer sukkede overbærende og sagde: »Karoline, 'segulah' is purple now.« Ordet betegner altså mest en farve nu til dags.

Jeg boede helt fantastisk på UH's kollegier, der ligger på campus og dermed på toppen af Carmelbjerget. Når man som jeg har boet på Nørrebro hele sin studietid, kan det ikke undre, at jeg meget hurtigt forelskede mig i min udsigt: til havet fra stuen, og bjergene i nord fra mit værelse.

Jeg delte lejlighed med fire israelske kvindelige studerende på min alder, der, som tiden gik, blev fire meget nære veninder. Fra den tredje dag var de helt fantastiske til at hjælpe mig (de to første dage gik med at se mig an), og jeg tilskrives dem meget af æren for, at jeg, da jeg forlod Israel, kunne lytte til radio, læse 'Den Lille Prins', følge forelæsninger (om emner, jeg kender) og diskutere politik i lettere beruset tilstand – alt sammen på hebraisk uden undertekster. For hjemme i lejligheden talte vi kun hebraisk, og når jeg faldt i og lavede fejl, blev jeg kærligt, men meget bestemt, rettet. Hver dag. Jeg truede ellers med at købe rød 'ulpanlærerinde'-hårfarve til dem, hvis de ikke gav mig en pause indimellem. Men det blev aldrig til noget.

Fordi jeg boede med israelere og blev hevet med ind i deres hverdag, blev mit ophold netop det indblik i det almindelige Israel, som jeg også havde håbet på. Der er ingen tvivl om, at vi i Danmark med en velfungerende velfærdsstat (for uanset hvor meget vi kan synes, der ikke lever op til standarden, så er der dog en standard!) har det meget lettere end i Israel.

For eksempel var der strejke i efterårssemestret. Det påvirkede ikke de internationale studerende, for vi fik undervisning, men mine israelske venner måtte sidde og se deres studier blive forsinket, de penge, de havde betalt til undervisningsafgifter, forsvinde og være fanget i en politisk konflikt, der ofrede akademiske målsætninger uden at ryste på hånden. Jeg arbejdede en gang om ugen som frivillig i efteråret på et værested for socialt udsatte børn i et af Haifas fattigste kvarterer. Det er et princip på UH, at de studerende, der har modtaget legater, også skal betale noget tilbage i form af deres tid og arbejdskraft, og det må jeg sige fungerer rigtig godt.

Det var ikke alle, der fik et arbejde, som de var glade for, men jeg holdt meget af at lege med 'mine' unger om mandagen og udveksle ord med dem: de lærte mig hebraisk, og jeg lærte

dem dansk. Som de så troede var et sprog, jeg sad og fandt på.

»Er du amerikaner?« spurgte alle børn, første gang de mødte mig. »Nej,« sagde jeg. »Jeg er fra Danmark.« »Sig noget på engelsk!« sagde de så. »Cat,« sagde jeg, eller et andet uskyldigt dyr. »Du ER amerikaner!« råbte de så triumferende. Ak ja, verden vil bedrages. Men så tegnede vi et kæmpe atlas, og alle satte nåle på deres land (Israel var uforholdsmæssigt stort, for 15 knappenåle fylder altså en del), og så fik jeg lov at være dansker. (Danmark var vist også blevet lidt for stort ... men ellers ser det så undseeligt ud, og jeg ville ikke risikere, at de igen troede, jeg opfandt min nationalitet.)

Noget, der overraskede mig i positiv retning, var alle de frivillige organisationer og tiltag, der findes i Israel. Først var jeg skuffet over, at staten ikke i videre udstrækning påtager sig ansvar og hjælper indbyggerne. Men jeg har aldrig set så mange være involveret på så mange planer i at hjælpe andre. Alle uden undtagelse lagde som det naturligste mad i de store kasser, der er opstillet i alle supermarkeder inden pesah. »Donér en dåse mad! Hag sameah (glædelig helligdag)« stod der. Tænk, hvis man kunne få folk i Danmark til midt i jule-

Afskedsfest for Karoline juli 2008, lige inden afslutningen på opholdet.

indkøbene at købe ekstra ind for så at give det væk, så snart det var betalt ved kassen.

Hver gang det var helligdag, tog jeg mig selv i at gå og smile på den virkelig lykkelige 'diaspora-jøde'-agtige måde. Det er det smil, der breder sig, når stemmen i supermarkedets højtaler om fredagen siger: »Der er tilbud på tomater, og shabbat shalom.« Det er smilet, når hele byen er pyntet op til hanukkah, og ingen kalder det for 'sådan en slags jødisk jul'. Eller når alle hylde er ryddet for brød og andre madvarer, der er forbudt ifølge jødisk lov, i den uge pesah varer.

Mit ophold varede kun et år, og det føltes vitterlig, som om der kun var gået en måned, da det hele var slut. Tiden flyver af sted (men kun på dansk, på hebraisk løber den), når man har det sjovt og oplever verden. Hvad jeg for altid vil huske er ikke bare mit bjerg og min ud-sigt, men det er de folk, jeg mødte. Alle de israelske familier, der åbnede deres hjem for mig til shabbat, helligdage, og når studierne var hårde, og man manglede en mor til at sige: »Tag den nu med ro.« Det er de venner, jeg fik, og som har lært mig, at man bliver stærkere af at bede om hjælp frem for at tro, at man kan alting selv. Det er undervisere, der udfordrede mine udtalelser, og som var både lærere og mennesker. Det er alle dem, jeg mødte på min vej, og som jeg har leet og grædt med – og leet igen. Mødet med virkelighedens Israel gjorde, at mit illusionernes Israel forsvandt. Men i stedet fik jeg et andet og mere virkeligt Israel. Og det er slet ikke noget dårligt bytte! ♦

WIZO i Danmark søger sekretær

Har du lyst til at være en del af den verdensomspændende jødiske kvindeorganisation WIZO?

Den danske afdeling af WIZO har en stilling ledig som sekretær med ansættelse pr. 1. marts 2009. Stillingen er på 20-25 timer ugentlig fordelt på 4 dage, mandag - torsdag.

Jobbet

Du vil skulle løse traditionelle sekretæropgaver for foreningens formand, bestyrelse og basarbestyrelse, herunder:

- dansk og engelsk korrespondance i mindre omfang
- mødeplanlægning og referatskrivning
- lettere regnskab
- kontakt til leverandører i forbindelse med den årlige basar
- forefaldende kontorarbejde
- telefonpasning i åbningstiden, som er 4 timer dagligt

Du vil få en hverdag med mangeartede udfordringer, der opstår i en til tider travl arbejdsdag.

Om dig

Vi forventer, at du: Har gode samarbejdsevner – kan arbejde selvstændigt – er serviceorienteret og har ordenssans – har en god intuition for, hvad der kræves for at få tingene til at fungere – Er god til dansk og rimelig til engelsk – kender til it-programmerne i Officepakken.

Vi tilbyder

Et spændende og afvekslende job i et godt arbejdsklima med foreningens ledelse, de øvrige jødiske foreninger og Mosaik Troessamfunds administration.

Løn efter kvalifikationer i henhold til gældende lønniveau for kontoransatte.

Yderligere oplysninger

Du har fri på alle danske og jødiske helligdage.

Hvis du vil vide mere om jobbet er du er velkommen til at kontakte WIZOs formand, Dorrit Raiter på tlf. nr. 28 96 62 02. Endelig kan du besøge vores hjemmeside: www.wizo.dk

Ansøgning og ansøgningsfrist

Ansøgning med relevante bilag sendes til Dorrit Raiter, Ved Andebakken 2, 2. tv. 2000 Frederiksberg, eller til e-mail: draiter@mail.dk

Ansøgningen skal være modtaget senest den 7. januar 2009.